De Standaard
(http://www.standaard.be/)

DINSDAG 29 NOVEMBER 2016 - CULTUUR

KIJK EVEN NIET OP JE SMARTPHONESCHERM

Raak de danser gerust aan

Er is nog een wereld buiten Facebook. Eentje met echte mensen die elkaar echt aanraken. Waarom dat dan ook niet doen in een theaterzaal? Een paar jonge choreografen voegen de daad bij het woord.

CHARLOTTE DE SOMVIELE

(https://dsocdn.akamaized.net/Assets/Images_Upload/2016/11/30/0ff4a96e-

‘The common people’ van Jan Martens. © Katja Illner

Geen krachtiger gebaar dan mensen die samen dansen. Van de *slow walk* van Anne Teresa De Keersmaeker tot Tomorrowland: dans verbindt. Jonge choreografen grijpen vandaag graag terug naar die gemeenschapsvormende wortels. Als reactie op de vervreemding en individualisering van onze tijd, waarin we alles steeds vaker door een smartphone- of computerscherm beleven, zijn hun voorstellingen uit op een rechtstreeks contact met het publiek. Tegenover de Facebook-duim plaatsen ze een oprechte aanraking. Tegenover het voyeuristische oordeel en de snelle klik staat de duur van een face-to-face ontmoeting.

Zo zijn nabijheid en taciliteit sleutelwoorden in het werk van de Duitse choreografe Vera Tussing. In *T-Dance* (2014) dansen twee mannen en vrouwen met bamboestokjes tussen hun ledematen. Ze moeten elkaar haarscherp aanvoelen en denken als één lichaam, of de stokjes vallen op de grond. Ook al zit je veilig op je stoel, de betrokkenheid is groot. Het lijkt wel alsof een onzichtbaar stokje je met de performers verbindt, waardoor je je een vijfde danser waant.

In *The palm of your hand* (2015) vormt het publiek dan weer een ellips rond de dansers. Ze zoeken contact met onze vingers, laten onze palmen over hun schouders en rug glijden, verbinden de cirkel via *high fives*. En in *Mazing*, het sluitstuk van de trilogie, dat deze week in première gaat, ligt de structuur vast, maar zal de beweging geïmproviseerd worden op basis van de input van de toeschouwer.

‘Ik ben altijd opgelucht als toeschouwers weigeren mee te doen. We proberen de consensus te vermijden’

‘Dansers zijn gewend om te performen vóór een publiek, in plaats van mét’, vertelt Tussing. ‘Als je vanuit aanraking werkt, kan je echter niet ontkennen dat de ander er ís. Voor ons is het een uitdaging om het contact niet te *spelen*, maar om het oprecht aan te gaan.’

In gesprekken kunnen we onze gevoelens maskeren, maar dat is veel moeilijker als je dicht op elkaars huid zit. Een lichaam liegt niet. Dat bleek ook toen *The palm* in Amsterdam speelde, de dag na de aanslagen in Parijs. 'Het publiek was zeer alert. Een man greep me vast en wilde me niet meer loslaten. De spanning was om te snijden. Maar net daarmee gaat het werk naar de essentie van performance: het beweegt iets in het hier en nu. Ik heb het niet zo voor voorstellingen die je gewoon kan kopiëren van de ene context naar de andere.'

'Misschien kan je mijn liefde voor het tactiele wel koppelen aan het feit dat ik als Duits-Engelstalige in Brussel woon. In mijn hoofd ben ik op veel plekken tegelijk. Mijn vrienden zijn overal in de wereld. Mijn leven wordt sterk beïnvloed door internet en smartphones. Dat is eigen aan mijn generatie. Maar net daarom apprecieer ik het theater als een niet-digitale ruimte des te meer.'

'**Mazing**' van Vera Tussing. © Joeri Thiry

'Ik ben altijd opgelucht als toeschouwers weigeren mee te doen. We proberen de consensus te vermijden, maar te onderhandelen met iedereen. Toegegeven, voortdurend rekening moeten houden met anderen is zeer vermoeiend (*lacht*). Daarom houden we op het einde een rave, waarbij we ons even in onze eigen bubbel kunnen terugtrekken.'

Netwerk

Choreograaf Jan Martens zit op hetzelfde spoor. In *The common people* laat hij onbekende burgers elkaar voor het eerst ontmoeten op de scène. De amateurs krijgen een eenvoudig script waarbij wordt gevraagd om elkaar aan te kleden of samen een fysieke oefening uit te voeren. De duetten zijn behoorlijk intiem, maar ieder bepaalt zijn eigen grenzen. Tussen elke ontmoeting kan je een installatie bezoeken waarin je kan snuffelen in de smartphones van de deelnemers. Ga je dan voor het rendez-vous met de kleine mens op het theater of voor de schijnrealiteit van het Facebookprofiel? Hoe leer je iemand het beste kennen?

'De mogelijkheden van de technologie zijn fantastisch, we delen kennis, we maken heel makkelijk contact, maar soms vraag ik me ook af of we er op een goed moment een punt achter zetten,' vertelt Martens in een interview met de Nederlandse *Cultuurpers*. 'Studies geven aan hoe internetgebruik onze aandacht versnippert en concentratiestoornissen veroorzaakt. Er is altijd afleiding. Je bestelt je boodschappen online, zodat je geen winkel meer binnen hoeft. Fysiek contact verdwijnt.'

Het is precies dat wat Tussing en Martens aankaarten. Ze geven onze netwerksamenleving opnieuw een menselijk gezicht.

Mazing , 30/11 en 1/12, Stuk, Leuven; 3/12, December Dance, Brugge; 20 en 21/1/2017, Kaaitheater, Brussel

The common people , 7 en 8/12, Campo, Gent; 29 en 30/3/2017, Stuk, Leuven, 19/4, Les Brigitinnes, Brussel, 22/4 Beursschouwburg, Brussel.